

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/4 6. uri popoldne.

Štev. 105.

V Ljubljani, v sredo 7. maja 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 6. maja.

Severna železnica pa železnični odsek.

Železnični odsek je včeraj pretresal pogodbo med severno železnico in vlado. Mnogo poslancev se je oglasilo k besedi, pa nobeden izmed njih ni zagovarjal te pogodbe, ampak vsi brez razločka so se izrekli, da se o tej pogodbi ne more govoriti, da naj se o njej prestopi na dnevni red. Še minister Pino ni branil omenjenega predloga, ampak ga je prepustil osodi. Sicer pa se govori, da je bila omenjena pogodba dogovorjena in dovršena med denarnim ministrom in severno železnico, ne da bi bil imel kupčijski minister pri tem kaj opraviti; toraj se pač lahko ume, da se tudi v odseku ni mogel zá-njo posebno potegovati. Glavno vprašanje, ki ga je treba pred vsem rešiti, je to: Ali ostanejo delničarji po preteku dosedanje pogodbe lastniki cele železnice, to je, zemlje, kolodvorov, vozov itd., ali pa samo stavb, vozov in drugih reči, med tem ko zemlja preide v last državo? Ali sme severna železnica po preteku sedanje pogodbe še voziti? Soglasno se je izreklo, da delničarji ostanejo lastniki cele železnice, da pa ne smejo več voziti, ako se jim po preteku dosedanje pogodbe ta pravica ne podaljša.

Drugo vprašanje je bilo: ali naj to železnico država vzame v svojo last, ali pa naj z delničarji sklene novo pogodbo? To vprašanje pa se konečno še ni rešilo. Eni so pač zagovarjali državno oskrbovanje te železnice, vendar se je pa večina izrekla v tem smislu, da bi ne bilo prav vladi vezati rok, ampak se mora njeni previdnosti prepustiti, ali bode priporočala zboru, da naj severno železnico odkupi, ali pa da naj se sklene nova pogodba.

Znamenito je vprašanje, koliko bi morala država plačati za severno železnico, ako bi jo hotela odkupiti? Ta železnica ima silno velik in živahen promet; pa tirjala je tudi jako visoko voznino ter imela toliko dobička, da so delničarji od svojih delnic dobivali po 16 1/2 odstotkov obresti. Vsled tega so delnice, ki se glasé na 1000 gld. starega denarja

v svoji ceni tako poskočile, da sedaj na borzi veljajo okoli 2440 gld. Delničarji bi ta ogromni dobiček od svojih delnic kaj radi imeli še naprej, in zahtevajo toliko odkupnine, da bi tudi naprej od ene delnice dobivali po 16 1/2 odstotka obresti, ne pomislijo pa, da je ta železnica le zarad tega imela toliko dohodkov, ker je prebivalstvo drla in tirjala silno velike tarife. Država bi tega ne smela; ona bi morala voznino zdatno znižati, zato bi nikakor ne imela toliko dobička, kakor pa dosednji lastniki. Koliko naj toraj država plača odkupnine? Gotovo samo toliko, kolikor je železnica vredna; vrednost pa se ne sme ceniti po oderuških doneskih, ampak se mora ceniti po pravih izdatkih. Da bi se ta prava cena zvedela, sprožili so bili že misel, da naj strokovnjaki, to je inženirji, preračunijo, koliko bi veljala železnična proga, ki bi se delala poleg sedanje Ferdinandove železnice. Ta cena naj bi bila odkupnina za delničarje; ako bi je ne hoteli sprejeti, naj bi se delala nova železnica, delničarji pa bi ostali na cedilu, ker bi po preteku dosedanje pogodbe svoje železnice ne smeli več rabiti. To bi bil nekak pripomoček, jih prisiliti k ugodni prodaji, ker je razvidno, da bi prav za prav morali še od te cene nekoliko odjenjati, ker stare in rabljene reči vendar ne morejo imeti tiste cene, kakor čisto nove. Pravijo, da hoče dr. Herbst to po časnikih že pred letom sproženo misel tudi v državnem zboru predlagati. Besede Schönererjeve, ki je v zadnjem govoru priporočal Herbstu, naj stopi nasprotnikom severne železnice na čelo, ako hoče rešiti svoje dobro ime in svoje poslanstvo, imele so toraj vsaj ta vseh, da delničarji severne železnice v državnem zboru molče in si ne upajo besedice črhnuti za svoje lastne koristi.

Cesarica Marija Ana.

Ob pričetku današnje seje spominjal se je predsednik dr. Smolka cesarice Marije Ane, ki je v nedeljo popoldne v Pragi umrla, in ki jo bodo zlasti reveži močno pogrešali. Spominjal se je njenih dobrih del, s katerimi je obrisala solze tisočerm in tisočerm ubožcem, in si pridobila srca vseh. Konečno izprosil si je oblast, da bode cesarju sporočil sočutje državnega zbora zarad zgube, ki je zadela ce-

sarsko hišo. Truplo ranjke cesarice se bode v četrtek dopoldne v Pragi spravilo na železnico ter prepeljalo na Dunaj, kamor dojde zvečer ob desetih. Nadvojvoda Viljem in Ludvik Viktor sta se bila podala v Prago k smrti ranjke cesarice ter sta se včeraj vrnila od ondot nazaj na Dunaj. Vsi Dunajski listi se spominjajo ranjke Marijane ter zlasti povdarjajo njeno preveliko radodarnost in usmiljeno srce, ki nobenega revčka ni pustilo brez pomoči.

Reschauer pa Schönerer.

V svojem zadnjem govoru omenjal je Schönerer tudi Dunajskih listov, ki se dajo podkupovati, da kako slabo reč zagovarjajo ali pa o njej vsaj molče. Znano je, da je imela „Deutsche Zeitung“, ali prav za prav njen izdajatelj Reschauer, ki je ob enem državni poslanec, zarad tega porotno obravnavo, pri kateri je prišlo na dan, da je Reschauer od barona Schwarza dobil 6000 gold. Porotniki so sicer Reschauerja za nekrivega spoznali, toda ne v tem oziru, da bi Reschauer ne bil dobil omenjenih denarjev, ampak le da s svojim člankom ni razžalil tirolskega lista „Tiroler Stimmen“. Človek bi mislil, da bo Reschauer vesel, da se je tako izšlo, da bo molčal, in reči ne več spravljaj na dan, toda tega ni storil, in danes je celo vstal v državnem zboru ter v dolgi opazki Schönererju odgovarjal, da je vse le obrekovanje, kar je v zadnjem govoru rekel o „Deutsche Zeitung“. Poslanci so kar strmeli nad predrznostjo poslanca Reschauerja in čuli so se glasni ugovori in klici: „Šest tisoč gld. ste dobili! šest tisoč goldinarjev!“ Schönererja danes menda zarad bolehnosti ni bilo v zbornici, da bi bil Reschauerju odgovoril, pa pripricani smo, da je Reschauer dregnil v sršenovo gnjezdo, in da mu Schönerer ne bo dolžan ostal primerne odgovora. Ko bi bil Reschauer kje drugje izvoljen, bi mu pač tudi njegovi volilci na njegovo obnašanje dali tak odgovor kakor se spodobi podkupljivim ljudem. Toda izvoljen je od čeških Nemcev, ki si vse zastopnike izposojajo drugje, večidel z Dunaja, in zato bo morda Reschauer imel prav, ko je danes rekel, da se bo obrnil do svojih volilcev, od katerih je pa prepričan, da ga bodo zopet volili. Dober tek!

Sicer je pa tudi g. predsednik dr. Smolka

LISTEK.

Za poduk in kratek čas vsim — posebno Dolenjcem.

(Dalje.)

Zdaj pa premišlujva, dragi bralec, kaj je storiti, da bi se kmetiču na noge pomagalo, posebno Dolenjcu, da bi lažje dihal.

„Slov. Narod“ od 5. febr. t. l. je prav pametno govoril, česa Dolenjska potrebuje. S tem dopisom z Dolenjskega sem bil zelo zadovoljen, le to mi ne gre in tudi ne bo šlo — kam? v glavo, da se pisari o železnici-kljuki — od Krškega do Novomesta, ako se železnica ne potegne od Ljubljane do Novomesta in še dalje, potem je Dolenjski malo pomagano! — menda je ne bo vsak „na svoj zeljnik“ obračal — ker so take naprave za občno korist? Česa potrebuje Dolenjska? Razun železne ceste še kmetijske šole.

Središče te šole bodi Novomesto; za trtorejo, bi pa kazalo kje pri Tržki Gori — svet si izbrati po strokovnjakih, ker bi v nižavi trta le prerada pozebljevala, ali ne?

Za kmetijstvo in sadjerejo je pa gotovo zemlja pri Novomestu dovelj dobra in lega ugodna. Saj je kraj ugoden tudi za ajdovo setev in tedaj pripraven za kmetijsko šolo.

Dolenjci, še bolj Dolenjke, donašajo tudi dovelj lepega sadja na (trg), tedaj kraj tudi za sadjerejo prav dober. Se ve, da vsaki kos zemlje ni za vsaki sadež; saj tudi vsaka jed ne za vsaki želodec.

V obojnem bi se dalo Dolenjem lahko pomagati, da bi se lotili umnega poljedelstva in pametne sadjereje; ali razun družih opover, je tudi ta, da mnogokrat še tega spečati ne morejo, kar pridelajo — zveze ni, zveze! zatoraj tudi „groša“ premalo. Ko bi Dolenjska z Ljubljano v zvezi bila po železnici, potem bi se vse lahko prodajalo: žito, vino, sadje in drugo blago.

Ljubljanski kupci bi radi doli hodili po živino, branjeveci po grojzdje in sadje; morda bi še kakega

Vipavca seboj vzeli. — Kaj bi bil Litjski okraj, ko bi železne ceste ne bilo — ves zaplankan od vseh strani, zdaj pa je kupčija živahna — v jeseni pa Ljubljanski branjevec sadje pokupi, še od Gorice po češplje pridejo in ljudje iz sosednjih vasi v Litijo na kolodvor pripeljejo. Kdo dela življenje in promet? — železna cesta.

Dolenjcu menda vendar ne bo v glavo prišlo, da bi grojzdje in frišno sadje v Ljubljano vozil? — morda kaj malega.

Naj jo že mahne po Trebanski ali Žužemberški dolini — Ljubljana je vendar-le predaleč za tako kupčijo; sadje je v Višnjigori ali na Krki lahko že na polovico poškodovano, kako bi ga prodal? in grojzdje? — no, če ima kosarna dobro dno, pred Ljubljansko-dolenjsko šrango že lahko mošt piješ! za denar si pa sam skrbi.

Dolenjska živo potrebuje „železne kače“, da jo malo ogreje. Ona (Dolenjska) bo vedno bolj hirala in pešala, ako se ji hitro z dobrim zdravilom ne pomaga: z železnico in kmetijsko šolo. Če tudi je Dolenjska mnogo zaničevana (pa po krivici), gotovo

danesh omenjal zadnjega govora Schönererjevega in ga zaradi nekaterih izrazov in zaradi raznih napadov na vlado, na druge narode, na razne vere in na Rothschilda posvaril, izrekel je pa tudi obžalovanje, da je dr. Menger v svojem govoru vladi očital, da je zbornica izročila tako pogodbo, kakor da bi bila vlada sestavljena iz samih upravnih svetnikov severne železnice.

Dnevni red.

Peticij prišlo je te dni od raznih krajev toliko, da je zaradi njih naštevane trajalo več kot eno uro, preden se je pričela razprava dnevnega reda. Tudi je kmečki poslanec Bärnfeind do deželno-grambravskega ministra stavil interpelacijo, mu je li znano, da so bili deželni grambravci v njegovem kraju celo veliko nedeljo k vajam komandirani, in kaj misli storiti zaradi posvečevanja nedelj, ki je bilo zanemarjeno. Podaljšanje izjemnih sodnij v Dalmaciji izročilo se je v pretres kazenskemu odseku, dve premembi državnega volilnega reda na Českem in Galiskem pa legitimacijskemu odseku. Potem je dr. Jaques poročal o resoluciji, ki vladi priporoča, naj predloži zbornici načrt postave, po kateri naj bi se tako imenovana objektivna obsodba listov vršila le tedaj, ako ni znano, kdo da je pisal dotični sestavek. Govoril je silno dolgo, za njimi pa ne sicer dolgo, pač pa jako dolgočasno poslanec Foregger. Za njim poprijel je besedo minister dr. Pražak ter rekel, da državno pravdnistvo zmerom našteva vzroke, zakaj da list obsoja objektivno; tudi je povdarjal, da vlada enakomerno ravna z vsemi listi brez razločka, kateri stranki da služijo. Dr. Menger je grajal ukaz, da morajo listi konfiscirane članke nadomestovati z novim stavkom, ako hočejo izdati drugi natis. Resolucija bila je potem sprejeta. Na dnevnem redu je še mnogo reči, med drugim žganjarska postava, kakor jo je sprejela gosposka zbornica, pa bo težko celi dnevni red rešen, ker je že dve popoldne, ko sklepam to poročilo.

Ob konci aprila. *)

April ta nagajivec, jemlje slovo. Nagajiv je bil kakor vsako leto, muhast in škodljiv. Prvo polovico lep in prijazen, da smo mislili biti v sredi maja, izvalil je travo iz zemlje, drevje okinčal z zelenjem in cvetjem, a v drugi polovici začel se je kremžiti, kakor nagajivo dete, menda mu je bilo žal, da je prvo polovico nam kazal prijeten obraz. Počakajte malo, imeli bomo dosti deževnih dni, rekli so stari vremenoslovci; i kaj še, zgodnjo letino, morda še sušo bomo imeli, rekli so drugi. Kdo jo je uganil? Tako je, na vreme in na ljudi se ni zanašati, isto tako tudi na kranjski banat — ali bolje Ljubljansko močvirje ne — ki je ob lepem vremenu kaj krasno in zeleno, mnogo obeta pa malo, nič ali pa še manj kakor nič daje, kajti kmet vseje, blato pa požanje. Pa pustimo naše močvirje, pa njega povodenj, sicer bi moral reči, da so slavne komisije voz toliko časa vozile po močvirju, da jim je v blatu obtičal, sedaj se pa morajo zopet truditi,

*) Se je po nesreči malo založilo; ker je pa še zmirom aprilovo vreme, bode imelo menda še svojo veljavo. Vredn.

vsega rodi dovolj, tega tu, drugega tam; gotovo bi še več in boljšega rodila, naj bi se tako po mačehino z njo ne ravnalo. Res so tu marsikateri zadržki, n. pr. nekdanja tlačilna grajšinska zaveza, mala posestva itd., katerih drugod ni, ali saj ne toliko, a pri vsem tem bilo bi lahko drugače, ko bi bilo — drugače.

Res, čudno je, da se v nekaterih krajih toliko za kmeta stori, v nekaterih pa čisto malo, kaj bi rekel malo — nič. Mi vsim privoščimo blagostan, želimo dobro pa tudi sebi, ker smo tega zelo potrebni. Naši poslanci le premalo za nas delajo; čemu „piškave orehe“ stresati po časopisih? bi li ne bilo bolje kaj boljšega početi? Ako se ustanovi doli kmetijska šola s podukom v raznih strokah kmetijstva, potem se bo „kultura“ že po deželi širila; od dobrih gospodarjev izšolanih na taki šoli učili se bodo lahko drugi sosede. Navadni učitelji zaradi preobilnih šolskih predmetov pač ne morejo vsem zahtevam vstrezati; razun šolskih predmetov se zamorejo le še s sadjerejo pečati praktično; no, „muha“ (čebela) bi se dala tudi še uvrstiti, pa že težje; vsi drugi predmeti morajo zaradi mnogih opover izostati ali pa le teoretično se podučevati.

prizadevati in plačevati, da udrt voz spravijo na trdo pot.

Ta mesec je bil pa tudi v našem mestu precej nemiren, pravi pravcati april, bile so namreč srenjske volitve, recte dopolnilne volitve v srenjski odbor. Tu smo videli, da je bil boj za osebe, a ne za načela. Hie Welf, kričalo se je na jedni, hie Weiblingen na drugi strani. Ko sta se v mestu Su-Čev-Fu pobijala, ne s gorjačami pa z ostrimi besedami Mihee in Jakee, in pričkala kdo zna boljše čopke izdelovati, pa ž njimi po deskah barvati, rekel je postaran bradač: veste kaj, možje iz mesta, pustimo mi ta dva, naj se sama črnita ali lepšata, kakor jima je drago, a mi si pa najemimo drugega slikarja, saj jih imamo v našem mestu na izbiranje. Tako je bilo v slavnem mestu na Kitajskem njega dni, ko so starejši govorili, a mlajši poslušali. — Pri nas — Ljubljanskih Slovenceh se pa volilci pipajo za osebe, ognja, ki bode pokončal ves trud naših pametnejših prednamcev, ne razbrskajo in ne pogasé, marveč mu še olja prilivajo. — Ali nimajo potem naši nasprotniki — nemei prav, ako pijejo na prihodnjo zmago nemškega elementa v našem mestu, — liberalnega a ne nemškega, sicer pravijo, a to je le zamenja besedi, saj so tudi naši Slovenci liberalni puristi, ali če hočete, prostomišljaki brez graje in madeža. — Še nekaj imam na jeziku. — Toda prosim, nikar se ne smejajte! —

Volili so v našem mestu v III. volilnem oddelku poštenega moža, ki pa slučajno ni veletržec ali kak profesor, doktor ali kaj takega, marveč marljiv gospodar, ki se trudi za vsakdanji kruh poštenim načinom. In kaj smo doživeli! Nekterim se gabi nad takim delavnim človekom, ali morda zato, ker po juhtini a ne po „parfimu“ (dišavah) duhti. Le potrpite gospodje, saj mi je obljubil, da si bode takrat, kadar pojde na rotovž, vselej obleko dobro namočil z „eau de Cologne“ (dišéca Kolinska voda), da ne bode koga glava bolela. G. Sk. je vže toliko rahločuten in usmiljen. Samo tisto bodo že morali slišati, ali radi ali neradi, da mesto bolj skrbi za pohajkovalce, kakor za davkoplačevalce. Kako in kaj Vam bode morda že bolj na drobno povedal, sicer mene stvar bolj na drobno ne briga.

Pa morda sem prehudo rekel, zato raje prekličem, ter rečem, da ne vem, iz kakih vzrokov sta izvoljena gospoda izstopila iz mestnega zbora, morda imata bolj tehtnih ali temeljitih vzrokov, a le to je silo žalostno, ako gospodje sedaj zapuščajo stole, na katerih se še Slovenci dobro ogreli niso in kamor so s tako težavo prišli. Nemei nam v ti stvari dajejo zgled vsega posnemanja vreden; tam ni ga rovača in meteža zaradi takih malenkosti. Preprirov se ne moremo ogniti, bode morda kdo rekel, to je resnično le v tem, ker prepirljivec nihče noče odjenjati, tudi v takih stvareh ne, kjer bi lahko prijenjal, ko ne gre za obče blagor in korist, marveč za lastno korist ali trmo.

Kolikrat berem časopise, vselej mi na misel pride ona krilata beseda švedskega državnika, ki je rekel svojemu sinu ali podložnemu: „pred vsem spoznaj, koliko malo modrosti je treba, za vlado sveta“. To se nam kaže povsod, ako kritično pregledamo prizadevanje in težnje ljudi v preteklosti in sedanjosti. Mož je sredi blata tičal, pa klical na pomagaj; ko pa pride usmiljen človek in mu roko

podá, na vse grlo vpíje, no, tebe nočem, in še dalje kriči, mimogredoči pa pravijo: temu ni pomagati, naj le trpi, pa vpíje!

(Konec prih.)

Socijaldemokrati, kaj so, kaj hočejo in kako jih pomiriti?

Socijaldemokrati so ljudje, ki hočejo ustanoviti ljudsko vlado na novi podlagi človeške družbe. Nezadovoljni s sedanjimi razmerami prizadevajo si vpeljati v človeško družbo nov red, novo življenje. Oderuštvo in lakomnost sta porodila socijalno demokracijo. „Lakomnost je korenina vsega zla“. Zaničevanje božjih postav, morale in človeških pravic, to je povzročilo nezadovoljnost delujočega ljudstva.

Kolikor večja svetloba, tolikor temnejša tudi senca; kolikor večje razkošje in gizdavost v palači bogatina, toliko hujša revščina v koči siromaka. Ko vidi bogatin v svojem bližnjem le sredstvo, da si polni svoje žepe, je naravno, da ga tudi revež ne spoštuje in ne ljubi, temveč sovraži kot zatiralca svojega. Zatiranje povzroči vstajo, ker celó črvček v prahu se krivi in zgiblje, če na-nj stopiš.

Dokler ni postava ljubezni do bližnjega le na jeziku, temveč tudi v srečanju bogatina, ni se mu treba bati oboroženih trum revnega ljudstva. Če pa oni zaničujejo kot izrodek nespameti božje besede: „Hočeš biti popolnoma, prodaj vse, kar imaš, in razdeli med revne“, gotovo tudi berač ne spolnuje zapovedi: „Ne želi svojega bližnjega blaga“.

Ni namen naslednjim vrsticam obširno opisavati vzroke te nove družbe ljudi, ki so se zakleli zoper sedanje družbinske razmere in se bojujejo zoper nje z najsilnejšimi pripomočki, ker za to bi zadostovale komaj debele knjige, temveč podati le nekaj črtič z ozirom na Avstrijo.

Početki socijalnega zla segajo daleč v temino preteklosti. Odkar sploh svet stoji bili so srečni in nesrečni, zadovoljni in nezadovoljni, kakor so bili tudi dobri in hudobni ljudje. Nemogoče je človeku, vse prav razsoditi, vsako rano zaceliti, vsako željo spolniti.

Že za časa Valdenzov in Albigenzov najti so bile sledi socijalne demokracije, in od istega časa do današnjega dne tlela je iskra nemirov in se raznesla v silen požar, ki preti ugonobiti človeško družbo.

Tudi Luter je bil nekaj socijaldemokrat. Leta 1523 namreč je odgovoril v svojem spisu „o svetovni oblasti“ na vprašanje: mora li med kristjani ostati kaka oblast? tako-le: „Med kristjani ne sme in ne more biti nobene oblasti, temveč vsakteri je drugemu podložen, kakor Pavel piše Rim. pag. 12. in 1. Pet. 1.“ — Poslušna njegova učenca sta bila Carlstadt in T. Münzer, krvave kmetske vojske in hudobije „prekrščevalcev“ v Münstru bile so posledica taceh nauk. Že l. 1525 pa ni bil Luter več mož „izmed naroda“ — postal je privrženeč knezov, ktere je nagovarjal v spisu „proti roparskim in ubijalskim kmetom“, da „naj nemajo nikakega usmiljenja in potrpežljivosti, temveč udrihajo, dokler jim utriplje kaka žila; da naj kmete, katerih vsaki je pogubljen z dušo in telom in je večno od vraga, pobijajo, kakor stekle pse“. In ti kmetje niso bili

Sadjerejo bi moral vsaki učitelj teoretično in praktično znati — to je predmet za vse kraje naše Kranjske dežele; šolski nadzorniki naj bi silili ljudi, da šolam dober svet za šolsko drevesnico kupijo; večidel se izbere kak prostor, ki ni za nobeno rabo.

Pisatelj teh vrstic tudi misli, da bi bilo kaj dobro, da bi se pri kompetencijah (prošnjah) zana-prej bolj gledalo na sposobnost prošnjikov, kakor do zdaj, so li večji deco podučevati tudi v potrebnih strokah kmetijstva? Ravno po dobrih za kmetijstvo vnetih možeh duhovskega in učiteljskega stanu se je napredek med ljudstvom širil; kjer takih ni bilo, dremal je svet, ker buditelja ni imel.

Vsaki stan mora šolo imeti, t. j. šolati se; le iz dobrih učilnic pridejo možje, ki so kos svoji nalogi. Država potrebuje sposobnih uradnikov, cerkev dobrih duhovnikov, šola dobrih učiteljev za blagor ljudstva vnetih; da rokodelci tudi ni kar tako za šivanko, za dreto prijel, saj je šel v „fremd“ — od družih mojstrov se učiti svojega rokodelstva. Le en stan je, v katerem se upajo ljudje brez vsake šole živeti — kmetijski stan; dragi bralec, ali si kedaj

to že premišljeval? Res, od starega očeta, strijca si se učil po navadni poti polje obdelovati, trte saditi, cepiti... ali — vse to se dá po dobrem poduku vse boljše storiti. „Stara navada je železna srajca“ — stari so nekako zoper vsako novotarijo; včasih imajo prav, ker tudi vse novo ni dobro. Naš kmetič samim poskušnjam ne veruje, ker je že mnogokrat vidil ali slišal praviti, kako so nekteri „birtšafterji“ pri grajščinah po novem začeli in — brez pravega uspeha. Ne bom nikdar pozabil, kako je pri neki Dolenjski grajščini novi ekonom (gospodar) mrvo spravljal za zimo. Frišno so solili in spravljali pod streho, da bi več moči v sebi ohranila in krave več mleka imele. In kaj je bilo iz tega? Vsa krma mu je segnila! No, so rekli kmetje, ta pa zna — že zdaj ima maslo pod streho, predno so krave krmo vživale. Zopet drugi ni mogel slišati, kako so kose klepali in brusili: zakaj „fik-fak, fik-fak“ — revež je mislil, da se kosa skrhati ne dá. (Tako mi je pravil sošolec, ko sva o počitnicah polhe lovila).

(Dalje prih.)

obupali vsled neznosnega zatiranja, ampak bili so zapeljani po naukih Lutrovih.

In da-si je bilo v srednjem veku beračev v pravem pomenu besede kaj malo, vendar ni bilo povsod in povsem življenje tako zvanih „glebae adscripti“, ki so bili navezani na kos zemlje, ravno človeku primerno. Celó zakon teh nesrečnežev ni imel one veljave, kakor njih gospodarjev. In če še omenimo zloglasno „pestno“ ali voléjo pravico vitezov in klativitezov, potrjena je resnica, da tudi tačas za tlačana ni bilo navno najbolje.

Toda oporekati bi mi kdo utegnil: Kako pa, da ne slišimo in ne beremo o taci nemirih in pobojih istega časa in kako naj si razlagamo ono primeroma vendar bolj mirno in zadovoljno življenje kmeta in delavca? — Dá, priznati moramo, da je bilo nekdaž gledé blagostanja in zadovoljnosti nižje ljudstvo mnogo na boljem; vzroki temu so mnogoteri, glavni pa je ta, da je ljudstvo imelo vero. Upanje, da pride dan povračila in pravičnega plačila, da bodo zadnji prvi, najnižji najvišji — to upanje jih je tešilo, to jim sušilo grenke solze.

Pač se posmehuje liberalna filozofija temu upanju, tej sladki tolažbi, toda resnica ostane neovrgljiva, in zgodovina ji je vtisnila pečat istinitosti. Družbinske nadloge in zla prenašal je tadanji rod laglje in voljneje, ker je bil zmernejši v jedi in obleki, ker ni več pozelel, kakor kar je imel, dočim sedanjí svet ne pozná mej svojih željá. Nekdanjemu gospodarju je bilo na tem ležeče, da je njegov podložni obdeloval mu polje, a dajal mu je potrebne in zadostne hrane, dočim „prosti“ suženj sedanjih družbinskih razmer lakote umira.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. maja.

Notranje dežele.

Ilirski metropolit, premil. g. nadškof Goriški dr. Zorn odpotoval je minuli teden v Rim, kamor so ga bili sv. oče povabili. Ravno je čakal na kolodvoru dotičnega vlaka, kar se pripelje maršal **nadvojvoda Albrecht** na Goriški kolodvor iz namena, da odpotuje domu na Dunaj. Ko je nadvojvoda zvedel, da je na kolodvoru metropolit, podal se je takoj k njemu ter ga prosil, naj sv. očetu tudi njegovo vdanost in spoštovanje sporoči.

Večina českých listov izšla je v ponedeljek zaradi smrti cesarice Marije Ane s črnim robom. Lepo se spominja „Politik“ preblage ranjce, rekoč: „Žalostna novica raširja se po mestih in po deželi, in povsod, kamor-koli seže, zaslišijo jo s srčno bolestjo. Cesarica in kraljica Marija Ana sklenila je večeraj popoldne svoje življenje, ki je bilo ves čas le dobrim delom posvečeno. Metropola kraljevine česke žaluje, kajti starodavni Hradčín stal bo dalj časa opustošen; poslednja kronana česka kraljica bivala je ondi blagodejno celo dóbo človeškega življenja. Česki narod spominjal se bo svoje cesarice in kraljice, ki je v svoji ljudomilosti in veličanstvu toliko časa med njim bivala, na večne čase.“ Cesarica Marija Ana je bila za česko kraljico kronana 12. septembra 1836 v zlati Pragi in to mesto je tudi bilo, kamor sta se s cesarjem Ferdinandom po izročitvi cesarskega prestola sedanjemu cesarju Francu Jožetu podala in ga je cesarica le tedaj zapustila, ako je šla na potovanje po Laškem. Bivajoč v Pragi se ni nikdar iz Hradčína venkaj podala, temveč se je le po notranjih dvoriščih šetajoč razvedravala. Kdor jo je videl v njeni priprostosti brez vse dvorne slave, občudovati je moral ponižno gospo hoté ali nehoté. Zemeljske ostanke ranjce cesarice prepeljali bodo v sredo zvečer iz Prage na Dunaj, kjer bo dva dni ležala v cesarskem dvoru in bo pogreb brž ko ne še le v soboto popoldne. Ker je bila hči sardinskega kralja Viktor Emanuela I. in avstrijske nadvojvodinje Marije Terezije, bo skoraj gotovo tudi kak član laške kraljeve rodovine k pogrebu prišel. Pokopali jo bodo v cesarski rakvi pri oo. kapucinih.

Iz **Rima** došla so sočutna pisma na našega cesarja od sv. očeta in od kraljeve družine. Poslednja je pooblastila svojega poslanika na Dunajskem dvoru, grofa Robilanta, da bo laško kraljevo družino pri pogrebu zastopal. Kralj je zaukazal dvajsetdnevno dvorno žalovanje.

Podržavljanje železnic je vprašanje, ki je dandanes tako na dnevnem redu, kakor vsakdanji kruh, kdor ga ravno ima, in to tudi po pravici, posebno večjih in velikih železnic, ktere ravno največ dobička donajajo. Sicer je pa s podržavljenjem sklenjena tudi velika težava, ki ima svoje korenine v ekspropriaciji (v posilnem odkupu) dotične trarine, ktera bi gotovo neznosne svote požrla. Poseben strah ima „Grazer Volksblatt“ pred njim, ki pravi, da naj bi se država posilnega odkupa le v največji

sili posluževala. V tem-le severno železnico tikajočem se slučaj bi bil pa po njegovih mislih posilen odkup popolnoma enak evropskemu škandalu. Resnica pa je, da so ljudje povsod navdušeni za podržavljenje železnic, kakor so bili poprej nekako pred 30 leti za zakup; če tudi se sploh o slovenskem kmetu nikakor ne more trditi, da bi bil on kedaj zadovoljen, da se je južna železnica „Francosu“ v zakup dala. Vedno in povsod, kjer je ravno na to govorica nanesla, čul si oistro kritiko. Tudi naš kmet ima svojo zdravo politiko, s katero mnogokrat pravo zadene. Zdaj se kaže, da je takrat prav imel.

Dr. Herbst so njegovi volilci prosili, da naj se v državnem zboru poteguje za podržavljenje severne železnice. Herbst pa zvita glava, ki je že mnogo skusil, jim je sledeče odgovoril: „Spoštovani gospod! (župan menda.) Pismo gospodov volilcev iz občine Schönau gledé podržavljenja severne železnice, sem prejel in gospodje smejo prepričani biti, da si bodem tudi v tem oziru vedno prizadeval narodnogospodarski in državni dobiček čuvati in braniti. S spoštovanjem udani Vam Ed. Herbst. Kdo se ne spominja orakla: „ibis redibis“? Na ravno tak način izvil se je Herbst iz zanjke, ktero so mu njegovi volilci se ve da po nevedoma nastavili.

V **pravem odseku** državnega zbora poročal je poslanec Jazinsky po predlogu Raczynskega o preosnovi postave o zemljiščnih knjigah in je predlagal razne spremembe. Tako na pr. naj bi bilo mogoče hipotekarnemu dolžniku na tisto mesto, kjer se mu je plačani dolg vže izbrisal in izknjižil, po napravljeni prošnji, zopet lahko drugega upnika uknjižiti, kteri bi če tudi po času poslednji slučajno vendar le lahko prvo mesto zavzel, to pa le tedaj, ako novo posojilo ni večje mimo starega in tudi obresti novega posojila ne presegajo onih starega. V nasprotnem slučaju se vsaka taka prošnja odbije. Ako bi pa taka zastava vknjižena bila na več objektih, ondi se na njeno mesto nova vknjižba le tedaj lahko napravi, ako se je prejšnji dolg iz vseh vknjiženih objektov izbrisal. Pri razpravi se je tudi tukaj zgodilo, kakor povsod, nekaj jih je glasovalo za sprejem, drugi proti sprejemu takošne postave. Vladni zastopnik je rekel, da od vladne strani postava ne bi nikakih zaprek imela, na kar se je predlagal konec debate in se je seja zaključila.

Rusini imeli so v Galiciji naroden shod, kjer se je mnogo govorilo, še več prazne slame mlatilo, največ pa po oo. Jezuitih udrihalo. Konečno so sklenili, da bodo odposlali deputacijo dveh mož in sicer pojde profesor Ogonovski in trgovec Dymet, do vlade, do papeževnega poslanstva in do presvitlega cesarja s prošnjo, da naj bi se Jezuitje odmah odstranili iz bazilijanskega novicijata v Dobromilu, o katerem samostanu se je vže trdilo, da ga bodo očetje Jezusove družbe popolno v svoje oskrbníštvo prevzeli. Deputacija bo tudi prosila, da naj se jim prepové v bodočnosti vsako vtikanje v rusinske cerkvene zadeve. Rusinska duhovščina se shoda ni vdeležila.

V **Budapešti** je umrl zaprt anarhist Emerich Szalay. Pri njegovem pogrebu javili so ogerski anarhisti na jako surov način svojo brezversko neotesanost. Ko je namreč duhoven hotel mrliča blagosloviti (Szalay je bil le policijski vjetnik), so ga anarhisti obsuli, so strašansko krik zagnali, da tega ne potrebujejo. Duhovnik jame jim z lepo prigovarjati, toda vse je kakor bob ob steno. Ko se zopet na blagoslov pripravi, sunejo ga s silo od krste, rekoč: „Proč od tukaj, nam ni potreba blagoslova in nečemo f...!“ Na grobu sta govorila dva delavca, prvi nemško, drugi madjarsko in sta silno zabavljala, prerano smrt Szalaya policiji očitajoč. Če tudi je bilo štirideset redarjev blizo, si vendar le niso upali po anarhistih seči, ker so se bali kri prelivati. Zato so pa ponoči oba hujškača poiskali v njunih gnjezdih in so jih zaprli. O Szalayu pa neki trdijo, da si je na smrtni postelji cerkven pogreb zabranil. Tako le je! Bog iz človeškega srca venkaj, prevratni hudič pa notri, kajti srce nikdar prazno ostati ne more. Živ dokaz, kako da je vera za ohranjenje družbinskega in državnega blagostanja neogibno potrebna.

Vnanje države.

Gledé oropanja **propagandinega posestva** vložil bo Vatikan zopet oporeko, opirajoč se na prepričanje, da na podlagi sodnijskega odloka sporazumljenje ni mogoče. Znamenito je soglasje med vernimi na zemlji in njihovim poglavarjem sv. očetom, da se tudi oni popolnoma z njim strinjajo, gledé nasilstva, ki se godi sv. cerkvi. Koliko je že došlo resolucij v Rim iz Evrope in daljne Amerike, ki določno oporekajo ugrabljenju propagandinega posestva žalibog, da se je v oziru na zaslepljenost laške vlade le malo vspeha nadjati.

Namesto sedanjega prvega **srbškega ministra** Garašanina bivšega poslanca na Dunajskem dvoru namenjen je bivši srbški minister Krističevga kabineta Bogičević, in se bo že te dni za to važno mesto imenoval. Da je izbor prave osebe za Dunajski dvor jako pomenljivo in največje važnosti, ako Srbi hočejo, da se jim politika, kakoršno so v teku poslednjih let Avstriji nasproti pričeli, tudi ohrani in razvije. Bivšega ministra Piročanca in Risto Daniča je kralj imenoval za svoja poslance v skupščino.

„Tr. Tagblatt“ ima iz **Carigrada** telegram, ki pravi, da v iztočni Rumeliji namesto kneza Bo-

goridesa, kteremu je Rustja guvernerski stol spodbila, visoka porta Hobe-ja ali pa Köhler pašo predlagati misli.

Iz **Španije** se javijo zopet puntarski poskusi. V Madridu so prijeli nekega podpolkovnika iz Cadixa in so ga takoj zaprli. V Cadixu samem spravili so pa več meščanov pod ključ; tudi nekaj vojakov potaknili v zapor, ker so se jim sumljivi zdeli. V Estremaduri našli so nekega jutra puntarske plakate po voglih nabite. V Geroni je bila mala vojska med ustaši in vojaki. Ustaši so pobrusili pete in zbežali, kamor je ravno kdo znal. Poglavar San Miguel pobrisal jo je čez mejo na Francosko.

Pred silovitim in fanatiziranim **Mahdijem** vse beži. Kakor poroča telegram iz Asuana, je neki tjejak iz Koroskega že okoli 2000 begunov prišlo in še vedno dan na dan dohajajo. Angleži mislijo še enkrat poskusiti svojo srečo, ker jim je na tem ležeče, da napravijo zopet zvezo med Berberjem in Chartumom, ki je sedaj popolnoma pretrgana. Odposlali bodo ekspedicijo, toda ne prej, kakor še le meseca julija, kadar bo Nil toliko narastel, da se bodo lahko v Chartum peljali. Sedaj bi morali pa peš korakati preko puščave, in malo bi jih bilo, da bi se jim ta ob tem času silno težavna pot posrečila.

Izvirni dopisi.

Iz **Ribnice**, 6. maja. Žalostna vest, da so novozvoljeni Ljubljanski škof dr. Janez Gogala nenadoma umrli, je nas duhovnike grozno pretresla. Komaj smo se začeli veseliti, da dobimo občesposhtovanega za vse dobro gorečega gospoda vikšega pastirja, že moramo žalovati, da škofija zgubi nadepolnega moža, kterege bo hudo pogrešala. Škoda, da je pogreb prevzvišenega že na torek napovedan, in se ga marsikteri ne bo mogel vdeležiti, dasiravno bi bil rad.

Iz **Štajarskega**, 6. maja. (*Šolska mladež. Nemško. Volitve.*) Na nekem medvedovem kraju pri nas je šola že pet tednov vstavljena in g. učitelju je preiskava na vrat obešena, kojega so že lansko leto hoteli vpokojiti zaradi „slabega sluha“. Kaj bo preiskava dala, bomo videli. Vsakako pa ima dopisnik iz Kremsa prav ako pravi: „Pazite tudi tam doli na mladež šolsko“ — in mi rečemo, posodi zlasti pa, če slutimo dvomljivega učitelja ki ima mladež. — Težavna stran se morda dá odstraniti, ako se na odstranjenih stacijah duhovenstvo pa učiteljstvo nikakor nezanemarujeta, marveč imata o večeru svoje skupne podučljive pogovore, in ako jih je več na enem kraju svoje „Čitalnice“ ali „Bralna društva“; na tak način se marsikaj spozná in če treba zapreči, ko bi se sicer ne.

Nemci imajo zopet atentat „am Niederwalde“ in vendar oče Bismark trdi v državnem zboru, da katoliška cerkev nima tolikega vpliva v socialnem vprašanju, nego to trdijo gospodje iz središča. Mi pa mislimo, da bodo kmalo na „kantu“ s protestantizmom sedanjim, ki večinoma Kristusovo božanstvo že taji. Princ Viljem mora vojake po vojaških vajah učiti, kako živeti doma kot civilisti. Bolje pa bode, ako to šola stori confesionalna, najbolje rimskokatoliška; vse drugo jih bo težko zavarovalo napačne poti. Imajo zato prusaški udje nemškega „Schulveveina“ domá dovolj opraviti. Tje toraj naj gredó in delajo pošteno, tu bomo že sami brez njih opravili.

Volitve se bližajo in mislimo, da nam nikjer ne postavijo kandidata ko nekdaž celo nevarnega brezverskega izpoznanja. Gospodje znajo biti izvrstni drugače; znajo tudi naše zahteve podpirati in priznavati, za kar smo jim hvaležni; a brez verskega prepričanja koga za poslanca voliti, je težko. Kandidati se radi posameznemu duhovnu predstavijo, in mislim da Celjski kraj je dovolj, ako obišejo čč. gg. dekana Bohinc-a in župnika Jeraj-a. Kandidati bi morali pa vsakako pred volitvijo izraziti svoje verske načela. Marajo li e. kr. uradniki sedanje vlade idejo Ambossovo podpirati in v tem smislu delajočega kandidata voliti? Mislimo da ne.

Domače novice.

(*Pogreb dr. Jan. Gogale*), korarja stolnega kapiteljna Ljubljanskega, vodje bogoslovskega seminšča in imenovanega knezoškofa Ljubljanskega, je bil večeraj res sijajen. Pokopaval ga je stolni prošt, prečast. gosp. J. Zupan z mitro. Takoj pred seme-

niščem po cerkvenem pokropljenji so mu bogoslovci zapeli lepo latinsko pesmico, žalostinko. Mrlič je bil prenešen potem v stolno cerkev, ker so bile navadne cerkvene molitve. Pripravljali se je potem veličastni spreved, kakoršnih Ljubljana malo vidi. Za duhovščino v cerkveni obleki je bilo nešeno truplo draga ranjkega od stolne bratovščine za krščanski pogreb. Svetili so bogoslovci. Neposredno za rakvo so šli mnogoštevilni sorodovinci; takoj za njimi dež. predsednik g. baron Winkler in dež. glavar grof Thurn; za njima dvorni svet grof Chorinsky z vladnima svetovalcema pl. Paskotini in Wurzbach; deželni odborniki; potem mestni odbor, na čelu župan z mest. svetovalcema Perono in Vončino in vsemi drugimi uradniki. Zastopane pa so bile tudi vse druge uradnje, n. pr. državno pravdnništvo po načelniku nadsodn. dež. svetovalcu g. Peršetu, denarništvo g. Dimicu, nadfinančnemu svetovalcu, deželno sodništvo po g. Kapretzu, dež. sodn. svetovalcu; dalje so zastopali dotične uradnje vodje n. pr. gg. Pressl, Kušar, Dreo in drugi, katerih vsih nam ni mogoče naštet. Sledili so potem duhovniki, katerih je bilo gotovo sto, naj tudi večinoma o pravem času še zvedili niso in potem tudi nikakor priti niso mogli, n. pr. iz krajev, kjer ni železnice.

Le memogredé omenimo, da je bilo mnogo prelepih vencev. Tako so mu ga darovali dijaki višje gimnazije ki so bili njegovi učenci, Vincencijeva družba, nekdanji tovarši profesorji itd. itd. Da so se spreveda vdeležili vsi bogoslovci, prečast. oo. frančiškani in vsmiljenke, nam je komaj treba opomniti.

Po vseh ulicah, kodar je spreved šel, je bilo vse polno ljudstva, vključno deževnemu vremenu. Dolgi spreved je gotovo segel iz mesta do sv. Krištofa, in kmalo, ko smo šli memo bolnišnice so nas že srečevali nazaj se vračevaje dijaki in drugi, ki so bili prvi v sprevodu.

Po opravljenih zadnjih cerkvenih molitvah je bilo truplo ranjkega materi zemlji izročeno, kjer so potem še č. bogoslovci svojemu ranjcemu vodji zadnjo nagrobno zapeli. Naj počiva blagi gospod v miru!

(Koliko ljubezni), zaupanja in udanosti vžival je ranjki kanonik dr. Gogala ne le med našim narodom in dijaki, temveč tudi med duhovščino, spričuje nam včerajšen njegov spreved k poslednjemu počitku miru in vstajenja in ginljivi trenutki, ko je začela mrzla gruda bobneti na ostalino preblazega ranjkega. Preč. stolnemu proštu pontifikantu g. Zupanu udrle so se dvakrat sočutne solze po licih; prvič v šenkavski cerkvi, drugič pa pred zevajočo jamo pri sv. Krištofu opravljajočemu poslednje krščansko opravilo nad črnim grobom prijateljevem. Pa ne samo on, tudi drugi č. g. duhovni se niso sramovali obžalovalnih solz, ki so se povsod prikazale.

(Zarad preselitve vradnij v Trst) „Narodu“ odgovarjamo, da mu odgovora, od kod to vemo, nismo dolžni; pač nam pa smé verjeti, da nimamo niti toliko domišljije, niti toliko hudobne volje, da bi se bili reč sami izmislili. Bomo videli! Če se ne vresniči, še bolj prav.

(Dvanajst let) nosil je kost v grlu posestnik Avbelj iz Rudnika. Pred 12. leti ravno ob Veliki noči obtičala mu je ondi in na noben način mu je ni bilo mogoče venkaj spraviti. Dražila ga je na kašelj in tudi bolečin mu je tu pa tam nekoliko povzročevala. Zdravniki mu niso nikakor hoteli vrjeti, da bi mož res kost ondi imel. Letos na Velikonoč, lepa je bila, kakor ne še kmalo ktera, se možu kihne in mu kost iz goltanca v usta vrže. Ni je še videl pa je že vskliknil: „Sedaj mi je tista kost v usta skočila, ki sem jo 12 let v grlu nosil“. Mož na to seže po njo v usta, kjer jo je v resnici tudi dobil. Kost ima podobo pravoogelnega trikota, kateremu je hipotenuza blizu tri cm. dolga in podnožna krajša kateta pa 1½ cm. široka. Vendar za matematično natančnost njeno ne prevzamemo nikakega odgovora. Mož se je od veselja zjokal. Med tisoč slučajji morda komaj eden, ki bi se tako povoljno končal.

(Obesil se je) v ponedeljek ob ½6. uri zvečer mlinar na Pešati ob Savi A. Z. na verigo pod streho. Domači so ga dobili še gorkega, življenja pa ni imel nič več v sebi. Pravijo, da ga je menda vražji šnops tako zmotil.

Razne reči.

— Princ je šel svojemu služabniku za pogrebom. Dne 11. aprila je bil na Dunajskem protestantskem pokopališču pokopan Rudolf Vichmann, služabnik princa Reuss-a, nemškega poslanca pri Dunajskem dvoru. Princ in žnjim nekoliko drugih oseb od nemškega poslanstva spremilo ga je k večnemu počitku in so ostali pri jami, dokler ni bilo vse končano. Prej je dal položiti prince krasen venec na pokojnikovo krsto, vdovi njegovi je pa odločil primerno pokojnino.

— Judovska nesramnost. Iz Naliczke na Ogerskem se je poročalo časnikom od 22. minulega meseca, da se je v ondnotnem hotelu „pri zlatem jellenu“ ustavlil nadvojvoda Albrecht in najel dve sobi, judovski najemnik onega hotela je zahteval za oni dve sobi, katerih pa nadvojvoda še rabil ni — 151 gold. Nadvojvodovemu tajniku se je pa to le malo preveč zdelo in je plačal judu 100 gold.

— Zanimivo črtico iz življenja pred nedolгим umrlega Lvovskega nadškofa Wierzechlejskega prinaša „Dzien. Pol.“ Ko se je kardinalu Ledochovskemu posrečilo uteči rokam pruskih jetničarjev in je pribežal v Krakovo na avstrijsko zemljo, poslal je Lvovski višji pastir poznanskemu nadškofu prijateljsko pismo, v katerem ga je vabil k sebi v Lvov. Precej drugi dan pa pride k Wierzechlejskemu deželni predsednik in ga prosi, naj pošlje Ledochovskemu takoj drugo pismo in naj mu odsvetuje pot v Lvov, da ne nastanejo kake demonstracije, „Nikdar, ekseleucia“, odvrne mu Lvovski nadškof, „jaz nisem pruski častnik“. — Na to je vlada sama svetovala kardinalu, naj ne gre v Lvov.

— Ne samo na Českem gre sladkorna obrtnija rakovo pot, tudi na Angleškem se čujejo iste tožbe. V teh dneh imeli so lastniki tovarn za izdelovanje sladkorja velik shod v Bristolu, kjer so se posvetovali, kaj bi jim bilo storiti v žalostnem položaji. Vse tovarne za izdelovanje sladkorja, ki so v Bristolu, že praznujejo, le dve še životarite, pa tudi ti dve boste prisiljeni v kratkem delo ustaviti. Vzrok temu je silna konkurenca francoskega in nemškega sladkorja.

— Iz Amerike je 12. aprila t. l. odplul parnik „State of Florida“ iz Novega Jorka proti Glasgovu (Angleško) pa ga še danes ni tje kaj. Ker je kapitan parnika Devon poročilo prinesel, da je na morji videl dva čolnčiča prvič omenjenega parnika, so v Londonu takih misli, da je parnik prej ko ne kaka nesreča doletela, ljudje pa da so se rešili; pobrala jih je brž ko ne kaka ladija, čolnčiče pa prazne na vodi pustila. Na parniku bili so zarotniki, ki se z dinamitom igrajo. Policija na Angleškem je pa že vedela, da pridejo in jih je v Greenocku pričakovala, da jih prime. Če je pa parnik v resnici ponesrečil in ljudje pa, da so se rešili, pa fenirji res smejo Boga zahvaliti, da jih je na tako čudovit način rešil iz redarskih rok.

— Staro-egiptovsko pokopališče je našel profesor Maspero v gornjem Egiptu v Ekhninu (staro-egiptovsko Khemis in Panopolis pri Grkih) na pol poti med Assint-om in Tebami; to pokopališče je bilo dosihmal neznano in nedotaknjeno in se na daleč in široko raztega. Kolikor se dosihmal more vedeti, je to iz ptolomejske dobe, pokazalo se pa bode, ako niso nekteri njegovi deli še starejši. Pet velikih katakomb so dosihmal odprli, ter so imele 120 mumij prav izvrstno ohranjenih. V treh urah je našel profesor Maspero 100 enakih grobov, katerih se še nihče ni dotaknil, vidi se, da se bode tukaj najdlo marsikaj. Mrtvo mesto v Ekhninu ima najmanj kakih 6000 mumij, od tistih jih ima kakih 20 odstotkov zgodovinsko važnost. Upati pa je, da se bode našlo papirovih pisem, lepotinj in drugih znamenitosti toliko, kakor še nikjer poprej toliko.

Telegrami.

Dunaj, 7. maja. Železniški odbor sprejel je predlog poslanca Bilinskega, da se pogodba s severno železnico predloži podkomiteju, kateri naj jo predlaga in potem odboru vrne na zopetno poročilo. V odbor so se volili Tomaszczuk, Hlavka, Javorski in Tonkli. Sklenili so subkomiteju Herbstov predlog v pretres izročiti, kateri povdarja, da pogodba ne ugaja ne narodno-gospodarskim in ne finacijskim zahtevam države. Odobravanje novih koncesij bi bilo le tedaj opravičeno, ako bi one državnemu interesu če ne več saj toliko koristile, kakor mu koristi podražavljenje. Predlagal se je prehod na dnevni red.

Dunaj, 7. maja. Gosposke zbornice predsednik spominja se umrle cesarice Marije Ane. Zbornica ga pooblasti občutke žalosti pred najvišjim prestolom objaviti, na kar se je seja takoj zaključila.

London, 6. maja. Po cesarici Mariji Ani napovedala se je desetdnevna dvorna žalost.

Tuji.

6. maja.

Pri **Maltči**: Henrik Feuerle, c. k. blagajnični ravnatelj s soprogo, z Dunaja. — Winkler, Baumgärtner in Lombager, kupč. potovalec, z Dunaja. — R. Mauthner, kupec, iz Buda-pešte. — Leop. Simunich, c. k. stotnik, iz Novomesta.

Pri **Stonu**: Jos. Bevan, zasebnik, iz Worcestera. — Georgina Cettwood, zasebnica, iz Birminghama. — Neža Wood, zasebnica, iz Glasgova. — Rudolf Marthaler, kupč. potovalec, z Dunaja. — Karol Gross, gled. igralec, z Dunaja. — Josip Ohme, tovarnar, iz Schönlinde. — E. Zickert, kupec, iz Trsta. — Anton Berce, kaplan, iz Križa. — Jernej Tomšič, posestnik, s soprogo, iz Rakeka. — Jakob Strupi, duhovnik, iz Rateč.

Pri **Avstrijskem cesarji**: F. Trdina, kupč. potovalec, iz Karlova. — Anton Grebene, kupč. potovalec, iz Krškega. — Jurij Gorišek, kupč. potovalec, iz Leobena. — Reza Gorše, zasebnica, iz Pluske.

Umrli so:

5. maja. Adolf Potokar, delavčev sin, 5½ leta, Poljanska cesta št. 18, davica.

V bolnišnici:

4. maja. Marija Klinar, agentova žena, 52 let, jetika.

5. maja. Marija Marinčič, gostija, 54 let, jetika.

Dunajska borza.

6. maja.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl.	35 kr
Sreberna	81	40
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101	40
Papirna renta, davka prosta	95	95
Ogerska zlata renta 6%	122	25
" " " 4%	91	95
" " " papirna renta 5%	88	70
Kreditne akcije	160 gl.	317
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl.	116
" avstr.-ogerske banke	857	—
" Länderbanke	110	70
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	575	—
" državne železnice	316	—
" Tramway-društva velj. 170 gl.	209	25
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	124
4% " " " 1860	500	136
Državne srečke iz l. 1864	100	173
" " " 1864	50	172
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	30
" Ferdinandove sev.	107	50
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	121	50
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	72
Francooski napoleond.	9	65
Nemške marke	59	50

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom

spisal

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

Cena 1 gl. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Dobiva se v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Izišli prvi del obsega osebo in lastnosti duh. pastirja; potem homiletiko in katehetiko.

Tržaški škofijski list knjigo priporoča s sledečimi besedami: Opus multa eruditione et practica methodo compilatum... sacerdotibus optime commendamus.

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bendenu izumiti

pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezpo-gojen uspeh. (33)

Steklenica velja 2 gl. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Bendenu v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.